

Olin 21 vuotta vankilassa

Esitys on kestänyt jo puolisen tuntia, kun Xuan Ke astuu lavalle. Hän tarttuu eleettömästi mikrofoneihin ja alkaa puhua vaimealla äänellä, kiinaksi. Hänellä on siniset urheiluhousut ja vihertävän harmaa fleecetakki, ja hän näyttää väsyneeltä, mutta yli 80-vuotiaalta hän ei vielä näytä.

Paikoin yleisö nauraa, mutta nyt Xuan Ke ei kerro vitsejä yhtä paljon kuin yleensä. Hän on juuri lentänyt kotiin luentomatkalta Macaosta ja tullut suoraan konserttiin. Mustat, tukevat kengät on kiillotettu hyvin, mutta muutoin hän näyttää kuin olisi vain vetänyt fleecetakin ylleen ja päättänyt urheiluhousuissaan pistäytyä kioskillä ostamassa tupakkaa, ja ketjupolttaja hän onkin.

Monet yhtyeen muusikot ovat selvästi yli kahdeksankymppisiä, monilla on pitkä, harmaa parta, ja yhdellä, sokealla, on tummennetut lasit: pitkin, harmaine hiuksineen ja haitulaisine partakarvoineen hän näyttää ikihipiltä joka on sonnustautunut psykedeelisen ajan koreisiin juhlavaatteisiin. Muusikoita on parikymmentä, nuorimmat naisia, ja kaikilla on yllään omanlaisensa perinnepuku. Xuan Ke erottuu lököttävän värittömyytensä vuoksi.

Ehkä hän vaikuttaa hiukan lyhemmältä ja tanakammalta kuin ennen. Vuonna 2003, jolloin ensi kerran näitte hänet lavalla orkesterinsa kanssa, hän oli pukeutunut sinervän harmaaseen kaapuun, vähän samanlaiseen jota muslimit käyttävät, ja silloin esityksessä oli mukana myös villisti tanssinut vanha šamaani, joka nyt näyttää siirtyneen kilpailevaan teatteriin.

Kun Xuan Ke on puheensa puhunut, hän istahtaa tyhjänä odottaneelle tuolille ja tarttuu *erhuun*, viulun tapaiseen soittimeen. Vaistomaisesti vilkaiset hänen käsiään. Sormet toimivat hyvin, erhu valittaa; aina sen soitossa on kipeä tunne, jota on hiukan vaikea paikantaa. Kiinalaiseen musiikkiin on vieraan hankala saada kosketusta, ja vaikka olemme naxien perinne-esityksessä, kiinalaista tämä musiikki on. Sanotaan, että se on Tang-kauden hovimusiikkia yli tuhannen vuoden takaa ja että missään muualla sitä ei ole säilynyt.

Esiintymislavan yläpuolella, poikki paruuon kiinnitettyinä, on pitkä rivi valokuvia vanhoista miehistä. Orkesterin kuolleita jäseniä? Katsellette niitä, odotatte soitannon loppumista, ja kun orkesteri hajoaa kulisseihin ja nou-

”Kun seuraavana päivänä pässi ja lampaat palasivat, niitä oli kolme enemmän kuin olin kadottanut!”

sette näyttämölle. Herra Gao, tulkinne ja oppaanne ja kohta jo ystävännekin, esittelee teidät.

”Olin 21 vuotta vankilassa”, Xuan Ke sanoo ja vaikenee.

Tyydytte nyökkäämään. Kaikki, jotka tietävät hänet, tietävät myös hänen vankilavuosistaan. Lavalle on kokoontunut pieni ryhmä kiitollista yleisöä, ihmiset piirittävät orkesterin johtajaa, ja vaikka olette alustavasti sopineet tapaamisesta, asianne tuntuu ensi hetkestä lähtien menetetyltä.

Xuan Ke on matkasta väsynyt, hän on vastannut eri toimittajien samoihin kysymyksiin lukemattomia kertoja, kertonut vankeudestaan juuri ne jutut joita hänen on haluttu kertovan, ja te olette lähdössä kaupungista jo seuraavana päivänä. Ohitate syötin vankilavuosista ja ojennatte hänelle kaksi *Piirpauken* levyä. Hän vilkaisee levykansia, kiittää ja alkaa päättäväisesti hyvästellä.

”On hauska tavata suomalaisia. Olen lähestulkoon käynyt maassanne, kävin nimittäin Ruotsissa. Toivottavasti voimme tavata, kun seuraavan kerran tulette Lijiangiin.”

”Saanko ennen eroamistamme esittää yhden kysymyksen?”

Anna-Liisalla ei ole tapana antaa periksi. Xuan Ke nyökkää ilmeettömästi.

”Eräässä haastattelussa sanoitte, että musiikin ja tanssin perustana on pelko. Bruce Chatwinille taas sanoitte, että kieli on syntynyt musiikista. Mitä tämä oikein merkitsee? Onko pelko teidän mielestänne koko kulttuurimme peruskivi?”

Xuan Ke katsoo Anna-Liisaa silmiin ja on hiljaa. Kukaan lavalla ei sano sanaakaan. Sinä olet valmiiksi ärtynyt; olit jo valmis antamaan periksi. Olet juuri palannut Yushusta, ja myös sinä olet väsynyt. Maanjäristyksen jäljet ja Tenzinin syvä suru, vuoristotaudin oireet ja kipeä koipi sekä halvat ja kylmät hotellit vaivaavat, mutta koska kaikki tämä ei ole yhtään mitään parinkymmenen vankilavuoden rinnalla, teet mitä miehen on tehtävä. Peesaat Anna-Liisaa takavasemmalta.

”Puhuitte tästä siinä videohaastattelussa, jonka muuan tutkija Cambridgesta kävi joitakin vuosia sitten tekemässä.”

Xuan Ke vilkaisee sinua ja on vielä hetken hiljaa.

”Mihin aikaan voitte tulla huomenaamulla?”

”Kävisikö seitsemältä?” Anna-Liisa kysyy. Maestro näyttää järkyttyneeltä. Purskahdatte kaikki nauruun ja sovitte järjellisen tapaamisajan. Tulette ulos teatterista, istahdatte likeisen puiston penkille, ja nuori kiinalaisnainen, opiskelija, joka oli konsertin jälkeen ollut lavalla kiittämässä maestroa, kävelee silmät loistaen luoksenne.

”Te siis todella tapaatte Xuan Ken hänen kotonaan.”

Myönnätte, että näin on juuri äsken sovittu.

”Tiesittekö, että vankilan jälkeen hän aluksi opetti matematiikkaa, jotta ei joutuisi musiikin vuoksi vaikeuksiin?”

2.

Xuan Ke tupakoi tauotta. Hän istuu mäntypuisessa nojatuolissa, joka on verhoiltu eläimen taljalla, hänen muusikon sormensa ja kätensä käyvät vilkkaasti, ja hänellä on sama asu kuin edellisiltana paitsi että hän on riisunut kengät ja fleecen, joka lojuu samanlaisella, nahkaisella hierontatuolilla joita on monilla lentoasemilla. Valkoisessa paidassa on sinisiä ja hiekanvärisiä juovia. Hän sulautuisi joukkoon millä tahansa suomalaisella huoltoasemalla paitsi ehkä ei eloisuutensa vuoksi.

Hän haluaa käydä suoraan asiaan. Asettelet Walkmania ja mikrofonia pienelle, sotkuiselle pöydälle ja muistutat samalla häntä haastattelusta, jossa hän kertoi, että ei vankilavuosinaan koskaan tuntenut pelkoa. Kysyt, onko tuo kokemus, pelottomuus, jotenkin kytkeytynyt oivallukseen, jonka mukaan musiikin ja tanssin alkuperä on kuolemanpelossa.

”Hitaammin, ole hyvä. En ole enää nuori. Sinun pitää puhua hitaasti ja selkeästi. Ymmärsin puolet siitä, mitä sanoit.”

Kaikkia muita naurattaa. Xuan Ke kääntyy Anna-Liisan puoleen. Vaaleanruskea savuke, vähän kuin pikkusikari, piirtää kuvioita ilmaan ja valoon, joka ryöppyää avoimesta ikkunasta ilmeikkäille kasvoille. Kiinnität salaman kameraan. Tiedät hyvin, että sinun pitäisi opetella puhumaan selkeämmin edes suomea.

”Kuolemanpelko musiikin ja tanssin alkuperänä”, Xuan Ke toistaa tutkimuksensa nimen. ”Se julkaistiin vuonna 1986, ja sen jälkeen se on ollut tunnettu kaikkialla Kiinassa.”

Tässä perusajatuksessa ei tunnu olevan mitään kovin mullistavaa, mutta vielä tuon ajan Kiinassa se ymmärrettiin vastavallankumoukselliseksi, sitä arvosteltiin ankarasti. Marxilaisuudessa taiteen alkuperänä pidettiin ihmistyötä, ei pelkoa tai Jumalaa.

”Muun väittäminen ei ollut hyväksyttävää, koska ajattelu ei perustunut tutkimukseen vaan Marxin kopiointiin”.

”Bruce Chatwinille sanoitte, että kielen alkuperä on laulussa.”

”Kyllä. Se sisältyy tutkimukseeni.”

”Jos nämä kaksi teoriaa pistää yhteen, tuloksena on, että kaiken kulttuurin takana on kuolemanpelko. Niinkö ajattelette?”

”Niin minä ajattelen. Monet kollegani eivät uskalla tarttua tähän ajatuksen, koska se on heistä vaikea. Minun mielestäni se on hyvin yksinkertainen. (Naurua.) Kyse ei ole tavanomaisesta pelosta, ei siitä kun kävelet jossakin pimeässä paikassa ja pelkää ja alat huutaa... En tarkoita pelkoa sellaisena kuin ihmiset sitä yleensä tuntevat.”

Ihmiset elävät kahdella alueella, Xuan Ke selittää. Toinen on turvallisuuden alue, toinen vaaran alue, ja aikojen alussa ihmiset olivat tekemisissä vain näiden kahden tilan kanssa. Elämässä on kyse ollut siitä, miten saada aikaan turvalliset olosuhteet tai turvallinen yhteisö ja miten välttää elämistä vaaran

alueella. ”On ollut kaksi mahdollisuutta. On saattanut karkottaa turvattuuden aiheuttajan tai on saattanut itse lähteä pakoon vaaralliselta alueelta.”

”Englantini ei ole kyllin hyvää tämän selittämiseen, mutta vankilassa minulla oli paljon aikaa ajatella, ja kun minut vapautettiin, ryntäsin heti kirjastoihin ja kenttätöihin vuoristokylissä.”

Juuri tästä Xuan Ke tunnetaan. Hän oli 21 vuotta vankilassa, ja sieltä päästyään hän ryhtyi kiihkeästi tekemään työtä pelastaakseen naxien perinemuusiikin olohdukselta. Siksi hän on paljon tunnetumpi kuin yrtilääkäri Ho Shixiu, ja juuri muuta yhteistä näillä kahdella ei olekaan paitsi että molempien seinällä riippuu samanlainen, digitaalinen kello-kalenteri. Xuan Ken kellon mukaan nyt on aamupäivä, kello 10.31, ja on 21. syyskuuta vuonna 2010.

Baishan kylässä tohtori Hon kello oli ripustettu perinteisen naxien pihatalon etuhuoneen seinälle. Sen tapaisessa myös Xuan Ke ennen asui, mutta nyt hän on muuttanut Lijiangin ruuhkaisen torin läheltä kaupungin pohjoispuolelle, alueelle missä hyvin toimeentulevat ihmiset asuvat moderneissa taloissa vartijoiden suojaamina. Istumme yhdistetyssä työ- ja olohuoneessa. Seinät ovat täynnä kalligrafioita ja valokuvia menneiltä tähtihetkillä. Jalosta kivistä tehdyn takan tai alttarin jäljitelmän päällä on pienoisteos eteenpäin rynnivästä ratsastajasta sekä Kristuksesta ristillä.

Ho Shixiu ja Xuan Ke ovat hyvin erilaisia ihmisiä, mutta aivan tuuleta temmattua ei ole ajatella, että näissä kahdessa kiteytyy jotakin siitä Yunnan-eksotiikasta jota 1990-luvun lopulta lähtien on määrätietoisesti kehitetty. Molemmat kärsivät Kiinan sisäpoliittisista valtataisteluista, nousivat vanhoilla päivillään maineeseen joka ylittää valtakunnan rajat, ja molempien kohdalla Bruce Chatwinilla oli kynänsä pelissä.

Xuan Ke oli vankeutensa aluksi kolmisen vuotta sellissä, sitten liki seitsemäntoista vuotta pakkotyössä tinakaivoksessa ja lopulta paimenena vuoristossa. Työpäivä kaivoksessa oli kahdeksantuntinen. Työn jälkeen vangit opiskelivat Mao Zedongin ajatuksia, ja Xuan Ke oli ryhmänsä johtaja eli hän luki muille ääneen *Pientä punaista kirjaa*.

Vankien joukossa oli ilmiantajia, ja suurisuinen, kaivoskuiluissa itseään ja muita lauluilla ja tarinoilla viihdyttänyt muusikko joutui vaikeuksiin. Hänen kätensä sidottiin selän taakse ja hänet nostettiin käsistä kattohirteen riippumaan. Riiputusta kesti yleensä kaksi tuntia. Köydet tapasivat olla märkiä, ja Xuan Ke oppi nopeasti jännittämään lihaksiaan, kun köysiä sidottiin. Kun köydet kuivuivat, ne laajenivat, mutta jännittämisen vuoksi veri pääsi kiertämään. Kun riiputus oli ohi, hän väänsi sijoiltaan menneet olkanivellet paikoilleen.

Hän opetti nämä temput myös muille vangeille, jäi kiinni ja leimattiin ”qi gongin harjoittajaksi”. Köydet vaihdettiin teräsvaijereihin, joiden säikeet puretuivat läpi ranteiden, ja sairaalassa, missä myös lääkärit olivat vanke-

ja, vammautuneet kädet olisi haluttu amputoida. Xuan Ke kieltäytyi ja pääsi paimeneksi vuorille, yhden pässin ja 160 lampaan kanssa.

Vuorilla hän harjoitti käsiään ja sormiaan. Hän soitti pianoa, ja instrumenttina toimi oma pää, koska joku lääkäreistä oli neuvonut pitämään kädet harjoittellessa ylhäällä. Korkealla hänen kätensä heiluvat nytkin, paljon korkeammalla kuin valokuvassa joka on ristiinnaulitun yläpuolella. Siinä hän nuorena miehenä johtaa frakissa orkesteria, josta näkyy vain puolet ensiivulistista. Taustalla on arvokkaan oloista yleisöä.

Huone on osa kulttuurikotia: kirjahylly on takaseinällä, ovipielessä on hylly täynnä levyjä ja kasetteja, hyllyn päällä kaksiosainen kirja Charles Chaplinista, ja juuri Chapliniin Xuan Ke mieluusti viittaa kertoessaan luentoimensa strategiasta. Ensin ihmiset on saatava nauramaan. Sitten he alkavat ajatella.

”Kun seuraavana päivänä pässe ja lampaat palasivat, niitä oli kolme enemmän kuin olin kadottanut!”

Toisen kirjakaapin päällä on suuri, kehystetty valokuva Xuan Kestä ja hänen vaimostaan vuonna 1978, vankilan jälkeen. Vaimo on hyvin kaunis, 48-vuotias aviomies näyttää tuskin kaksikymppiseltä, ja yhä vielä, vuosikymmeniä myöhemmin, syvältä tuleva ja tuhansien savukkeitten tummentama nauru on nuorekkaan riehakas, kun hän kertoo, miten hän oli nukahdannut paimenessa kesken päivän ja hukannut koko laumansa. Kun lauma palasi, oli muutama tiineenä ollut lammas ehtinyt karitsoida.

Pakkotyö päättyi syyskuun 1. päivänä 1978. Kunmingiin, maakunnan pääkaupunkiin, Xuan Ke ei enää halunnut asettua, vaikka siellä hän nuorena oli ollut jo melko kuuluisa musiikki- ja tanssiryhmän kapellimestari. Hän muutti Lijiangiin, synnyinkaupunkiinsa, ja valtio maksoi vankilavuostista 5 800 yuania.

Kerralla saatuna kyseessä oli siihen aikaan suuri raha, ja suuri se on Kiinan maaseudulla vieläkin. Asumismurheet ratkesivat, ja Xuan Ke asettui lähelle vanhan kaupungin toria, jolla naxit nykyisin esittävät tanssejaan ja jolle turistit kokoontuvat juhlimaan. Tehtyään pari kolme kuukautta töitä tehtaassa hän sai viranomaisten puolesta luvan tehdä leipänsä eteen mitä halusi. Hän ryhtyi peruskoulun opettajaksi, ja aluksi hän tosiaan opetti matematiikkaa. Saman tien hän aloitti kiivaan tutkimus- ja kenttätöiden saadakseen talteen sen naxien perinteisen musiikin joka oli kommunismin vuosina unohtunut. Osin se piti kirjaimellisesti kaivaa esiin; kulttuurivallankumouksen aikana monet muusikot olivat peloissaan haudanneet vanhat soittimensa maahan.

Tutkimustyö loi myöhemmän maineen perustan, varsinkin kun Lijiangissa oli säilynyt, aivan kuin omituisessa aikakapselissa, Tang-dynastian aikaista kiinalaista hovimusiikkia. Missään muualla sitä ei enää tunnettu.

Kriitikot väittävät, että Xuan Ke sotki keskenään eri musiikkiperinteitä ja muunsi perinteen kaupalliseksi tuotteeksi. Väitteen jälkimmäinen osa on

totta ja itsestäänselvyys: konsertteihin myydään lippuja. Kysymyksen perinteiden sekoittamisesta jätätte musiikki-ihmisten ratkottavaksi. Teitä kiehtoo ennen kaikkea antropologinen teoria musiikin ja kielen alkuperästä, vaikka sekään ei ole ollut aivan ainutlaatuinen, paitsi syntyänsä Kiinassa. Teorioita asiasta on monia, ja todisteita on vaikea saada.

”Jotta ymmärtäisitte, teidän täytyy ajatella kahdella tasolla, sekä filosofisella että fyysisellä, ruumiin tasolla.”

”Kun ihmisillä on vaikeuksia kuvata tai tajuta näitä asioita, ensimmäinen mahdollisuus on tiede. Tiedemiehet ilmaisevat asiat selkeästi. Toinen mahdollisuus on uskonto, hyvän ja pahan ongelma. Jos ymmärrys ei vielä riitä, asiat on löydettävä omasta ruumiista, ja silloin moni seikka käy hyvin yksinkertaiseksi ja helpoksi.”

Xuan Ke vaihtaa kesken lauseen kiinankieleen ja jatkaa ajatustaan Gaolle, tulkilenne. Tilanne on ironinen. Gao on han-kiinalainen, hän oli kulttuurivallankumouksen aikaan punakaartilainen, innokas tuhoamaan sitä perinnettä jota Xuan Ke myöhemmin pelasti, ja nykyisin myös Gao on omistautunut seudun historialle. Matkalla tapaamiseen Gao oli sekä innoissaan että ihmeissään sen järjestymisestä. Tyynesti hän suhtautuu Xuan Ken vitsailuun, kun tämä selittää olevansa puoliksi naxi, puoliksi tiibetiläinen.

”Olen siis kaksi kertaa viisaampi kuin han-kiinalaiset!”

Xuan Ke ja orkesteri.
Lijiang, syyskuu 2009.

3.

Myös Xuan Ken elämään Bruce Chatwin jätti jälkensä. *Näkymättömät polut* -kirjaan (Songlines 1987, suom. 1988) sisältyy kaunis, Yunnanin sijoittuva fragmentti muusikosta, jonka nimeä Chatwin tosin ei mainitse.

Kylän opettaja oli ritarillinen ja tarmokas mies, jolla oli välkkyvä sinimusta hiuskuontalo ja joka asui lapsimaisen vaimonsa kanssa puutalossa Jadevirran äärellä.

Hän oli koulutukseltaan musikologi ja oli kiivennyt syrjäisiin vuoristokyliin merkitäkseen muistiin Na-khi-heimon kansanlauluja. Vicon tavoin hän uskoi että maailman ensimmäiset kielet olivat lauluja. Hän sanoi että alkuaikojen ihminen oli oppinut puhumaan jäljittelemällä eläinten ja lintujen kutsuja ja oli elänyt musiikillisessa sopusoinnussa muun luomakunnan kanssa.

Hänen huoneensa oli tupaten täynnä kulttuurivallankumouksen myllyryksestä pelastettua pikkutavaraa. Punaisilla lakkatuoleilla istuen me nakerimme meloninsiemeniä sillä välin kun hän kaatoi valkoisiin posliinisormuksiin vuoristoteetä joka tunnetaan nimellä ”kourallinen lunta”.

Hän soitti meille nauhalta Na-khi-heimon laulua jonka miehet ja naiset olivat esittäneet vuorolauluna ruumisparien äärellä: Wuuu... Ziii! Wuuu... Ziii! Laulun tarkoitus oli ajaa pois Kuolleiden Syöjä, torahampaallinen ja häijy henkiolento jonka uskottiin herkuttelevan sieluilla.

Me hämmästyimme hänen kykyään hyräillä läpi Chopinin masurkat ja

Xuan Ke kotonaan.
Lijiang, syyskuu
2009.

Naxi-orkesteri.
Lijiang, syyskuu
2009.

loputtomalta tuntuva ohjelmiston Beethovenia. Hänen isänsä, lhasalainen karavaanialan tukkukauppias, oli lähettänyt hänet 1940-luvulla Kunmingin akatemiaan opiskelemaan länsimaista musiikkia.

Peräseinällä, Claude Lorrainin ”L’Embarquement pour Cythère” jäljennöksen yläpuolella oli kaksi kehystettyä valokuvaa hänestä itsestään: toisessa hän oli valkoinen solmio ja hännystakki yllään konserttipianon takana, toisessa hän johti orkesteria lippuja liehuttavien väkijoukkojen täyttämällä kadulla – seisoi tyylikkäänä ja tarmokkaana varpaillaan kädet ylös ojennettuina ja tahtipuikko alaspäin.

”Tuhatyhdeksänsataaneljäkymmentähdeksän”, hän sanoi. ”Punainen armeija toivotettiin tervetulleeksi Kunmingiin.”

”Mitä te soititte?”

”Schubertin Marche Militaire.”

Siitä hyvästä – tai pikemminkin rakkaudestaan ”länsimaista kulttuuria” kohtaan – hän sai kaksikymmentäyksi vuotta vankeutta.

Hän kohotti kätensä ja tuijotti niitä surullisesti aivan kuin ne olisivat ekseyneitä orporaukkoja. Hänen sormensa olivat vääntyneet ja ranteet arpiset; muistutuksena siitä päivästä kun kaartilaiset ripustivat hänet kattohirsiin – samaan asentoon kuin Jeesus ristillä... tai orkesteria johtava mies.

Chatwin osasi dramatisoida. Katkelma on tyylikäs, ja se tuntuu kiteyttävän jotakin olennaista kommunistisesta Kiinasta sekä yksinäisen intellektuellin elämästä sen syrjäseudulla. Siinä on tarvittava. On vankila, on ajatuk-senvapautta vihaava hallitus, on kärsimystä ja kestävyyttä, ironiaa. Chatwin kävi Yunnanissa vuonna 1985, ja Xuan Kestä kertova katkelma on samalta matkalta, jolta Chatwin kirjoitti yrtilääkäri Ho Shixiusta *New York Timesiin*.

Kaikki oli käynyt yllättävän nopeasti. Deng Xiaopingin johtama hallinto ryhtyi muuttamaan talouspolitiikkaa 1970-luvun lopulla, Kiina avautui yrittäjyydelle, kaupalle ja turisteille, ja kymmenkunta vuotta Chatwinin jälkeen toimittaja Simon Winchester jo puhuu maestrosta avoimesti nimeltä ja arkisemmin rivein.

Jos haluaa korostaa naxien elämän tavanomaisia ulottuvuuksia, kaupungissa on yksi hyvin tunnettu patriarkka – silmälasipäinen eksentrisen etnomusikologi nimeltään Xuan Ke. Hän ei ole mies johon han-kiinalaiset olisivat ylettömän ihastuneita.

Kulttuurivallankumouksen aikaan hän vietti vuosia vankilassa ja pakko-työleireillä, usein rautalangoin riippumaan sidottuna (kerran laulettuaan unissaan ”Tuiki tuiki tähtönen”). Hänen rikoksensa olivat, että hän soitti Schubertin Marche Militairea ironisena tervehdyksenä vallankumouksellisille joukoille ja että hän antoi ymmärtää, että Maon suuruus ja maine eivät eläisi yhtä kauan kuin Jeesus Kristuksen, jonka kanssa Suuri Ruorimies lähestulkoon jakoi saman syntymäpäivän. Xuan Ke sanoo, että hän on nyt saanut virallisesti anteeksi, ja hän heiluttelee kädessään passiaan osoittaakseen, että hänen sallitaan lähteä maasta milloin haluaa. Mutta turvallisuuspolii-

sin miehet pitävät häntä silmällä, hän sanoo, ja siellä he olivat, huomiota herättävästi merkiten muistiin saapumisemme, kun kävimme tapaamassa häntä hänen kotonaan.

Tapaatte Xuan Ken yli kaksikymmentä vuotta Chatwinin ja reilut kymmenen vuotta Winchesterin jälkeen. Syyskuussa 2010 lähettyvillä ei näy muita turvallisuusmiehiä kuin ne jotka tällaisilla eliittialueilla aina partioivat; poliisi tuskin jaksaa tai ehtii olla järin kiinnostunut sen enempi vanhasta musikologista kuin teistä. Ketään taas ei näytä kiinnostaneen kyseenalais-taa kaikkea sitä dramatisoitua roskaa, mitä Xuan Kestä ja koko Kiinasta näinä vapautumisen vuosina on kirjoitettu.

4.

Ovi käy, paikalle tulevat nuori nainen, nuori mies ja televisiokamera: seuraa-va haastattelusessio odottaa jo vuoroaan. Gao istuu kädet sylissä, tavanomaisen tyynenä ja valkoisessa fleecessään myös käsittämättömän nuoren näköisenä ollakseen pitkälti yli kuusikymppinen. Ehkä Lijiangin ilmastossa todella on jotakin. Kaikki nämä kovia kokeneet, vanhenevat miehet näyttävät poikamaisilta.

Xuan Ke oli Chatwinin tavatessaan nuori mies, vasta 55-vuotias. Winchesterin vierailun aikaan hän oli 65-vuotias. Kaikkina näinä vuosina on toimittaja ja muita uteliaita virrannut hänen kotiinsa, ja varsinkin heitä riitti siihen aikaan, kun hän vielä asui ja piti kotimuseota Lijiangin vanhassa kaupungissa, ja kaikki ovat toistelleet Chatwinin alulle panemaa tarinaa, jota Winchester ansiokkaasti entisestään hämärsi ja sotki.

Mikä oli Xuan Ken rikos? Miksi hän joutui vankilaan? Kysytte asiaa.

”Koska olin nuori ja hölmö”, hän vastaa. ”Koska en ole ikinä osannut piittää suutani kiinni.”

Asiasta ei tule valmiimpaa. Teillä on pari tuntia lentokentälle lähtöön; on turha yrittää selvittää tätä juuri nyt. Eri lähteistä ja vanhoja haastatteluja seuloamalla kuva selkeytyy ja latistuu.

Xuan Ke ei joutunut vankilaan siksi, että piti Beethovenista, vaikka niin lehtijutut ja matkaoppaat ovat kertoneet. Hän ei liioin joutunut vankilaan siksi, että oli ottanut puna-armeijan vastaan Kunmingissa soittamalla orkesterinsa kanssa Franz Schubertin *Marche Militairea*, kuten vielä useammat lehtijutut ovat Chatwinia toistaen kertoneet. Ehkä hän todella soitti Schubertia, mutta puna-armeija saapui Kunmingiin vuonna 1949. Xuan Ke joutui vankilaan vuonna 1957.

1940-luvun lopulla hän tuskin oli kommunismin suhteen vielä kovin ironinen saati että olisi kommunismia vastustanut, vaikka suurisuinen hän varmaan oli jo tuolloin. Vain hetkeä aikaisemmin hän itse oli kuulunut kommunistien sissiarmeijaan, ei tosin taistelijana vaan taistelumusiikin säveltäjänä. Hän oli ollut puolueen nuoriso-osaston jäsen ja istunut aatteensa vuok-

si muutaman kuukauden vankilassa. Ei hän tätä asiaa ole peiteltyt. Se vain ei ole kiinnostanut ketään.

Joidenkin kiinalaisten ystäviemme mukaan Xuan Ke herättää kapinallisilla puheillaan pahennusta siksi, että hän on puolueen jäsen. Ehkä hän on, ehkä ei, ei tunnu aiheelliselta tuhlata aikaa tähänkään kysymykseen; ja ehkä anti-kommunismi on Kiinassa jo riittävä syy liittyä puolueeseen. Nykyisestä kodista vauraassa huvilakaupunginosassa on helppo päätellä, että orkesterinjohtajan suhteet paikallishallintoon ovat kunnossa.

Xuan Ke syyttää uuden savukkeen, haroo tukkaansa ja valuu hiukan takakenoon, puhalttaa savua yläviistoon ja siemaisee teemukistaan. Hän näyttää itsevarmalta ja rennolta, lähes vetelältä ja julkisuuteen tottuneelta; hän on vähän kuin Lijiangin tiibetiläis-naxilainen Jörn Donner, ja myös hän haluaa katsoa kameran näytöltä omaa kuvaansa. Vasen etusormi koskettaa sensuellia suuta, silmien seudulle ilmestyvät tyytyväisyydestä kasvojen liki ainoat rypyt.

”I think... I’m still a very handsome man.” (Naurua.)

”Niin olette, vaikka tupakoittekkin tauotta”, Anna-Liisa huomauttaa.

”Niin tupakoin, mutta minä en ole koskaan juopotellut kuten te todennäköisesti olette.”

Arveluaan hän saattaa hilpeällä naurulla, ja on helppo kuvitella, että vuonna 1949 hän oli riehakas nuorukainen sen lisäksi, että hän oli nuori ja hölmö, vain 19-vuotias, ja että tuolloin hän todella ajatteli kansanarmeijan olevan *vapautusarmeija*.

Siihen suuri osa kiinalaisista uskoi, eikä siinä, kaiken vuosisadan mittaan koetun jälkeen, ollut mitään erityisen hävettävää. Juuri siksi punaiset sodan voittivat: heillä oli parempi visio tulevaisuudesta. Tsiang Kai-šekin kansallismielisen hallinnon raakuus ja korruptoituneisuus tunnettiin. Kommunisteja ei vielä kovin hyvin tunnettu, ja kaikesta päätellen puolueessa noina 1950-luvun taitteen vuosina oli vielä aitoa idealismia.

Chatwin päätti oikoa mutkia ja pisti Xuan Ken vankilaan kahdeksan vuotta ennen todellista tuomiota. Tarina parani. Myös kuva kattohirteen ripustetusta kapellimestarista on koskettava ja vertautuu sopivasti Jeesukseen ristillä. Se asento jossa Xuan Ke kertomansa mukaan kattohirrestä roikkui, tosin on erilainen, ja sillä on erityinen nimikin joka viittaa helikopteriin. Chatwin, jonka täytyi tuntea tämä Vietnamin sodan aikanakin käytetty kidutustapa, ei antanut yksityiskohtien rikkoa mainiosti toimivia vertauksia.

Chatwin käytti teksteissään kaunokirjallisuuden menetelmiä, myös fiktiota, ja hän itse tapasi korostaa menetelmiensä joustavuutta eikä hän sitä paitsi edes mainitse Xuan Ken nimeä. Tekstin kohteesta ei silti voi erehtyä.

Miten paljon siis tosiseikoilla on väliksi? Onko väliä, missä asennossa Xuan kattohirrestä roikkui, kun hänet sinne joka tapauksessa oli ripustettu? Onko väliä, milloin tai miksi Xuan Ke joutui vankilaan? Koska kommunistinen Kiina joka tapauksessa oli paha järjestelmä, onko tosiasioilla ja yksityiskohdilla suurtakaan merkitystä? Pitäisikö sinun, kaiken päätteeksi, kysyä Xuan Keltä, kestikö työpäivä tinakaivoksessa todella kahdeksan tuntia, ku-

ten hän teille kertoo, vaikka hän muutama vuosi aiemmin kertoi matkailutoimittaja Michael Palinille aivan toisin.

”Animal living. (--) No human rights at all. Animal food, animal living and working a lot, from daybreak to the midnight.” Ei ihmisoikeuksia, eläinten ruokaa, elukoiden elämää, paljon työtä aamunkoitosta keskiyöhön.

Palin pistäytyi Lijiangissa tehdessään parin kuukauden matkaa maailman ympäri. Sanoiko Xuan Ke todella noin vai terästikö Palin hänen repliikkijään paremmin lukijoiden odotuksia vastaaviksi? Vai ymmärsikö haastateltu ennakoita, mitä Palinin kaltaiset toimittajat häneltä haluavat ja muotoili toivotut vastaukset valmiiksi?

Entä mitä helvetin väliä tällä kaikella on, kun tärkeimmän asian Xuan Ke teillekin sanoi liki ensimmäisiksi sanoikseen?

”Olin 21 vuotta vankilassa.”

Myös Simon Winchester on väärässä. Xuan Ke ei joutunut vankilaan kulttuurivallankumouksen aikana: kun se myllerrys alkoi, hän oli ollut pakko-työssä jo yhdeksän vuotta.

Winchester toimi *Guardianin* Aasian kirjeenvaihtajana Hongkongissa 12 vuotta aikana jolloin uutistyön ohjenuorana vielä olivat faktat ja objektiivisuus eikä häntä muutoinkaan kaunokirjallisuudesta voi syyttää. Silti hänellä menevät 1990-luvulla kirjoitetussa kirjassa Kiinan 1950-luku ja 1960-luku sekaisin.

Xuan Ke ei liioin sanonut, että Maon suuruus ja maine eivät eläisi yhtä pitkään kuin Jeesuksen, vaikka Winchester näin kirjoittaa. Asia oli päinvastoin. Vuonna 1957 Xuan Ke julisti, että Mao oli tehnyt Kiinalle niin paljon hyvää, poistanut nälän, rikollisuuden ja oopiumin, että Mao oli Jeesus Kristus II.

Saattaa olla, että tässä oli jo ironiaa mukana tai ehkä kyse oli vain taiteilijatemperamentin riehakkaasta mutta aidosta purkauksesta. Koska aika on kortilla, ette kysy Chatwinin tai Winchesterin teksteistä. Ehkä ette kysyisi muutoinkaan. Chatwinin *Songlines* on hyllyssä kunniapaikalla, kirjaan sisältyvä lyhyt katkelma nimettömästä kyläkoulun opettajasta on epäilemättä Xuan Ken elämän merkittävin teksti, ja eräänlaisen joustavan, runollisen totuutensa se sisältää. Pelkkä viittaus Chatwiniin saa hänet yhä liikuttuneeksi.

Mao-vertauksen haluatte tarkistaa. Mitä hän ajatteli, kun hän vuonna 1957 *Satojen kukkien kampanjan* aikaan ilmoitti, että Mao on Jeesus Kristus Toinen? Xuan Ke nauraa iloisesti ja kuittaa 26-vuotiaana sanomansa asiat lapsellisuuksina.

”Kaikkiialla maailmassa ihmiset yrittävät antaa itsestään hyvän ja älykkään vaikutelman, tehdä elämänsä ja elinolonsa turvalliseksi, jopa pahoilla tavoilla... Teidän maassanne jotkut saattavat pitää tästä... Sanoessani, että Mao on Jeesus Kristus Toinen, ajattelin vain suojella itseäni.”

”Tajusin sittemmin, miten typerä olin ollut. Epäonnekseni olin hyvin nuori. Ajattelin yksinkertaisesti, ja olen aina puhunut liikaa. Sanoin, että

Mao oli tehnyt monia hyviä asioita kansalle. Mao ei siitä pitänyt (naurua)... Hänhän torjui uskonnot.”

”Myöhemmin ymmärsin myös, että kyse oli poliittisesta pelistä, ja ainoastaan poliittisesta pelistä. Kyseessä oli ansa.”

5.

Jos ei tyydy siihen, että Mao Zedongin pahuus ja hirviömyisyys sellaisinaan riittävät kaiken mahdollisen selitykseksi, on syytä palata alkuun. Vuonna 1956, seitsemän vuotta kansantasavallan perustamisen jälkeen, Kiinan johto katsoi maan siirtyneen täydellisesti sosialismiin.

Kaupungeissa oli teollisuus otettu valtion haltuun, maaseudulle oli pystytetty sosialistisia osuuskuntia, ja samaan tapaan oli organisoitu pienet käsityöläisyritykset. Sosialismi tarkoitti sen edustajien mukaan juuri tätä. Kiina oli siis valmis ottamaan, niin puoluejohdossa ajateltiin, seuraavan askeleen eli siirtymään kommunistiseen yhteiskuntaan.

Oli kaksi ongelmaa. Kollektivisoinnin myötä oli syntynyt yhä laajempi byrokraatia eli taloudellinen ja poliittinen eliitti. Maa oli myös kiistatta köyhä.

Mao Zedong oli kovapintainen idealisti ja väkivaltaisen maan kasvatti, eikä tässä maassa ihmishenki ole koskaan ollut erityisen painava argumentti. Ei ole ylivoimaista ajatella, että vallankumousoppejaan kehitellyt Mao halusi vähentää byrokratian valtaa ja että hän halusi tieteellisen ja taiteellisen älymystön edistämään hyvinvointia ja kommunistista elämänjärjestystä.

Kiinassa politiikkaa on tehty, ja yhä tehdään, kampanjoilla. Maon suunnitteleman kampanjan nimi oli *Antaa satojen kukkien kukkia, antaa satojen koulukuntien kilpailuilla*, ja se oli suunnattu valtion ja puolueen byrokratiaa vastaan.

Keskelle kampanjan suunnittelua osui Nikita Hruštšovin tunnettu puhe, jossa tuomittiin Josef Stalinin ajan henkilöpalvonta ja raakuudet. Stalinin toimissa ei ollut Kiinan johtajille mitään uutta, mutta niiden ottaminen avoimesti esille järkytti. *Satojen kukkien kampanja* lykkääntyi, ja vasta helmikuussa 1957 Mao esitti intellektuellien toiminnan rajoitteiden löysäämistä.

Seuraukset yllättivät puoluejohdon. Raju kritiikki ei rajoittunut byrokraatiaan; se ylti puolueen johtoon ja puhemieheen itseensä. Seinälehdissä Maoa syytettiin teurastajaksi, joka milloin tahansa saattoi tuhota kenen tahansa elämän silti kastelematta käsiään vereen. Niin kampanja vaihtui toiseen, nyt oikeiston vastaiseen, ja kritiikkiä esittäneitä ryhdyttiin pidättämään.

Tavanomainen tulkinta tapahtuneesta on, että *Satojen kukkien kampanja* oli ansa, jolla hallituksen arvostelijat houkuteltiin esiin. Tämä tulkinta tyytyy Maon pahuuteen ja juonikkuuteen kysymättä, miksi Mao näki kaiken tämän vaivan. Miksi hän kehitti ajatuksiaan byrokratiasta, intellektuellien asemasta ja kommunistisen yhteiskunnan luonteesta, jos hän vain tahtoi tuhota toisinajattelijat? Kyllä Mao vastustajansa tunsu ja olisi päässyt heistä helpomminkin.

Toinen tulkinta tapahtuneesta on tylumpi. Ehkä se on myös hankalampi hahmottaa. Mao Zedong saattoi olla oman propagandansa uhri. Hän uskoi, mitä tahtoi uskoa. Hän uskoi Kiinan siirtyvän sosialismista kommunismiin, mikä hänen ajattelussaan merkitsi historian korkeinta astetta. Hän uskoi senkin, että Kiina kykenee takapihojen sulattamoillaan ohittamaan Iso-Britannian teräksen tuotannossa 15 vuodessa, ja hän uskoi, että kiinalainen älymystö haluaa jatkaa vallankumousta. Kaikkeen tähän hän oli koko pitkän elämänsä käyttänyt.

Lännessä Stalinin propagandaan uskoneita kutsuttiin hyödyllisiksi idiooteiksi. Miksi kutsutaan ihmistä, joka uskoo omaan propagandaansa? Entä onko sellainen usko kadonnut maailmasta sosialismin myötä?

Aivan varmasti Mao uskoi väkivaltaan. Hänelle politiikka ja sota olivat lähes sama asia eikä hän tässä suhteessa ole maailman saati Kiinan historiassa ainutlaatuinen, ja nimenomaan Kiinassa valtio oli tuhansia vuosia ymmärretty sodan käsitteen kautta. 1950-luvulla Mao oli liki seitsemänkymppinen, hän oli koko aikuisen ikänsä elänyt sotatilassa, ja hän oli noussut Kiinan johtoon, koska vain hänen kaltaisensa mies sinne tuolloin saattoi nousta.

Sekasorrossa maa oli jo Maon syntymän aikaan, ja hiukan etäämpää katsoen koko Kiinan vuosituhantinen historia pyrkii pelkistymään teurastusten ja sotimisten loputtomaksi ketjuksi. Tätä taustaa vasten on hyvin todennäköistä, että Xuan Ken ei kannata olla kovin perinpohjainen kertoessaan kohdalostaan: vaikka kuuntelisitte hänen selityksiään koko pitkän päivän, ette rauhan ajan kasvatteina todella ymmärtäisi, mitä hänen elämälleen vuonna 1957 tapahtui ja miksi niin tapahtui.

Aivan pakko ei silti ole tarrautua siihen tavanomaiseen historiatietoisuuteen joka on vallalla länsimaissa ja nykyisin jo paljolti Kiinassakin. Kaikessa manikealaisuudessaan se on tarkoitettu lohduttamaan viattomia ja hiukan syyllisiäkin, puolustamaan älyllisesti laiskoja sekä lietsomaan oikeamielisten paatosta ja tunteen paloa. Mao Zedongista nämä näkemykset eivät välttämättä paljoa kerro. Mao oli omalla tavallaan ihanteellinen poliitikko ja sotilasjohtaja, eivätkä ihanteiden toteuttamispyrkimyksiä rajoittaneet ajatukset yksilönvapaudesta tai ihmishengen korvaamattomuudesta.

Omien tavoitteittensa kannalta Mao oli traaginen hahmo. Hän epäonnistui kaikessa, mitä yritti. Usein hän epäonnistui aiheuttamalla suurta tuhoa. Tahtomattaan hän myös pohjusti maaperää sille myöhemmälle, talouden ensisijaisuutta korostavalle politiikalle jota hän itse aina oli vastustanut.

Vuonna 1957 älymystö saattoi hyvinkin kannattaa kiinalaisen kommunismin kehittämistä; itsehän se paljolti oli ollut sitä synnyttämässä. Välttämättä se ei enää kannattanut Mao Zedongia. Kun Mao tajusi tilanteen ryöstäytyvän, hän käynnisti uuden kampanjan, ja silloin eräälle merkityksettömälle kapellimestarille kaukana Kunmingissa kävi huonosti. Kyse ilmeisesti oli, kuten niin usein, sattumasta. Xuan Ke joutui vankilaan väärän vito-
sen vuoksi.

Kysytte asiaa. Ette usko, että pelkkä nuoruus ja hölmöys olisivat edes kommunismia rakentavassa Kiinassa vuonna 1956 riittäneet 21 vuoden vankeustuomioon. Kysytte uudelleen, mutta vastaus on edelleen ylimalkainen.

Alan MacFarlanelle hän oli suorapuheisempi. MacFarlane on antropologi ja historioitsija, emeritusprofessori Cambridgesta, ja hänen julkistamansa tarinan mukaan Xuan Ken sisar oli vuonna 1944 avioitunut tiibetiläisen miehen kanssa ja muuttanut Intiaan. Yli kymmenen vuotta myöhemmin, vuonna 1957, sisar kulki Kanadassa asuvan serkkunsa kanssa pankin ohi Hongkongissa ja päähänpistosta päätti lähettää veljelleen viisi yuania Kiinan valtiolliseen pankkiin, Bank of Chinaan. Kyseessä ei ollut niin pieni summa kuin miltä se nyt kuulostaa.

Hongkongin pankilla sattui olemaan jotakin tekemistä Taiwanille paenneen Kuomingtang-puolueen kanssa, joten kun Xuan Ke sai viisi yuania toiseen käteensä, toiseen käteen tarttuivat poliisit. Tämä tapahtui samaan aikaan, jolloin *Satojen kukkien kampanja* oli ajamassa karille ja jolloin Xuan Ke oli esittänyt Jeesus-vertauksensa. Ehkä joku kunmingilainen puoluevirkaileija myös inhosi suurisuista orkesterinjohtajaa. Ehkä vangittaville oikeistolaisille oli kiintiö, ja Xuan Ke oli sopivasti ehdolla.

”It was a trap”, hän toistaa. Kyse oli Maon ansasta, loukusta johon pahaa aavistamattomat kriitikot työnsivät päänsä. Ette väitä vastaan. Miten voisitte? Ja mitä merkitystä sillä on, miksi hän tarkalleen ottaen istui 21 vuotta vankilassa? Syy joka tapauksessa oli jokin tavanomainen, triviaali, naurettava ja väärä, ja Xuan Ke itse on sanonut, että kaikki on jo anteeksiannettu. Anteeksianto liittyy hänen kristilliseen vakaumukseensa.

Ei yhden yunnanilaisen musikologin elämänvaiheilla ehkä suurta merkitystä olekaan yli hänen oman elämänpiirinsä. Merkitystä on sillä, että liki kaikki mitä hänestä on kirjoitettu, kertoo siitä suurpiirteisyydestä jolla jopa ammattikirjoittajat suhtautuvat Kiinan lähihistoriaan, ja sama joustavuus moninkertaisena leviää internetissä kuin aggressiivinen syöpä.

Kiinan lähihistoria, kuluneet parisataa vuotta, on ollut monimutkainen ja monivaiheinen prosessi, pitkä verilöyly, ja Xuan Ken elämästä se vei 21 vuotta. Henkiseksi pääomaksi vankilakokemukset muuttuivat myöhemmin, kun Deng Xiaoping teki oman kulttuurivallankumouksensa ja kun Adonista muistuttava Bruce Chatwin heitti käsin ommellun nahkasäkin olalleen, tuli lounaiseen Kiinaan ja löi ensitahdit sille Yunnan-romantiikalle jonka muuttamista rahavirroiksi te, kaksi joutilasta suomalaista kuljeksijaa, olette hämmästellän ehtineet seurata jo pitkästi toistakymmentä vuotta.

Tähän uuteen kiinalaiseen kertomukseen sopii hyvin ajatus miehestä, joka joutui vankilaan, koska rakasti Beethovenin musiikkia. Tällä tavoin suodatetun kertomuksen kannalta ei ole väliksi, erottaako brittilehden Aasian kirjeenvaihtaja Kiinan lähihistorian vuosikymmenet toisistaan, ja sama suurpiirteisyys saa antropologian professorin kysäisemään Xuan Keltä (s. 1930), osallistuiiko tämä kommunistien Pitkään marssiin (1934 – 1936).

Ja kaikki nämä tarinat ovat pääomaa nyt, kun Lijiingin torilla raikaa Xuan Ken pelastama musiikki ghettoblastereista, Yunnaniin virtaa bussi- ja lentokonelasteittain turisteja muualta Kiinasta ja hiukan ulkomailtakin, ja Kiina voi esitellä maailmalle kansallisen vähemmistön, jonka jäsenet eivät heittele kranaatteja poliisiasemille, eivät osoita mieltään, eivät mellakoi ja ryöstele kauppoja tai sytytä itseään protestiksi tuleen. Naxit tanssivat ja laulavat kuolleista herätetyn Tang-dynastian hovimusiikin sekä oman perinteesä tahtiin, ja sen perinteen paljolti Joseph Rock ja Xuan Ke ovat naxeille ja turismiviranomaisille pelastaneet.

Kiinan johto ei rohkaise penkomaan menneisyyttä, mutta ei se liioin esitä Xuan Ketä kertomasta tarinaansa ja tulkintojaan. Tätä vallitsevaa kertomusta Maon ansasta vuonna 1957 suosivat myös monet kiinalaiset, ja nyttemmin saavutettu vauraus kummallisella tavalla tuntuu todistavan näkemyspuolesta. Tätä kai tarkoittaa totuuden historiallisuus eikä tässä mitään uutta ole. Saman on jokainen kypsään ikään ehtinyt voinut nähdä Suomessa ja Euroopassa, tai missä tahansa, missä konjunktuurit ja konstellaatiot muokkaavat tulkintoja menneistä tapahtumista.

Kiinassa puolue on yrittänyt sekä tuomita Maon tekoja että säilyttää hänen symbolisen asemansa, mikä on johtanut absurdiin historialliseen matematiikkaan: 70 prosenttia Maon toimista oli oikein, loput väärin. Menneen käsittely ei silti ole ollut niin tukahdutettua kuin lännessä usein oletetaan. Kulttuurivallankumouksen jälkeen täällä on uhririkjallisuutta riittänyt.

Selvää on, että suurisuisen Xuan Ken ei nykyisin tarvitse varoa sanojaan, ja siksi tekin lopulta istutte Chatwinin, Winchesterin ja kymmenien muiden jäljissä hänen olohuoneessaan, kuuntelette vanhan miehen sydämellisen riehakasta naurua ja ymmärrätte: hänen maansa, hänen vankilavuotensa, hänen historiantulkintansa. Suupaltti kunmingilainen kapellimestari, kommunistisissa ja kommunistien vuosikymmeniksi vangitsema paimenpoika on kulkenut pitkän tien, ja jo hänen naurunsa vuoksi hänestä on mahdotonta olla pitämättä.